

Købmandsgården Nørregade 5 Nyborg

Handelshus gennem 200 år

*Udgivet i anledning af familien Nielsens
100 år i Købmandsgården*

Købmandsgården
Nørregade 5
Nyborg

Handelshus
gennem 200 år

TROVÆRDIGHED
FLID
HØJ KVALITET

(Handelshusets motto)

Udgivet i anledning af familien Nielsens 100 år i Købmandsgården

Købmandsgården
Nørregade 5
Nyborg

Handelshus
gennem 200 år

Udgivet af Frederik Niensens Eftf. Nyborg A/S.
Layout & Tryk: Nyborg Scantryk A/S.
Sat med 11 pkt. Baskerville
Forfattere: Cand. negot. Ann Helene Nielsen, HD (U)
Købmand Ulrik Nielsen
Købmand Mogens Nielsen
Fotos: Købmandsgårdens egne arkiver
Nyborg Handelsstandsforenings arkiver
Nyborg Lokalhistoriske Arkiv
Nyborg Museum
Fotoflyveren.dk
Nordens Fugle i farver
Papir: Lessebo Design

Tryk i 600 nummererede eksemplarer
hvoraf dette er nr. _____

Forord

Den 22. september 1905 købte købmandsgårdens mangeårige bogholder Frederik Nielsen “for egen regning” det allerede dengang 100-årige handelshus i Nørregade 5. En på mange måder dristig disposition, der næppe indeholdt en vision om, at skiftet til familien Nielsen skulle fortsætte i lige linie i nu 4 generationer.

Frederik Nielsen fortsatte, hvor de andre købmænd slap, nemlig med at drive engros- og detailhandel efter konceptet: Køb i ind- og udland, ompakning og afvejning og derefter salg i mindre partier til kunder i by og på land. Konceptet er fortsat de efterfølgende 100 år, men grundet begivenheder, samfundets udvikling samt viljen og lysten til at gå nye veje blev en glidende varetilpasning den store udfordring i Handelshuset.

Virksomheden har gennem 200 år haft adresse i Nørregade 5. At udvikle og omforme en virksomhed på den samme adresse - og i en gammel købmandsgård - har været både spændende og udfordrende.

I 1996, i 200-året for Handelshuset, udgav virksomheden bogen “Købmandsgården Nørregade 5 - Handelshus gennem 200 år”. I anledning af familiens 100 års jubilæum og med respekt for det arbejde, der gennem alle årene er blevet udført af medarbejdere og købmænd, genoptrykkes bogen. Der er tilføjet nye aspekter og opdateringer om de seneste kursændringer og tiltag i Handelshuset.

Vi håber, at De vil have fornøjelse af at læse bogen som et supplement til Nyborgs historie og som en hilsen fra byens ældste handelsvirksomhed, der fortsat er familieejet og uden fremmede interesser.

Nyborg den 22. september 2005.

Ulrik Nielsen

Frederik Nielsens Eftf. Nyborg A/S

Købmændene i Nørregade 5

Købmandsgården i Nørregade kan dateres tilbage til den katastrofale brand i Nyborg år 1797, hvor størstedelen af den indre by nedbrændte totalt. Nyborg by var også før branden købmændenes by på grund af privilegiet som stabelstad for Fyn, der betød, at alle varer skulle indføres over Nyborg. Men de fleste af de store købmandsgårde, der pryder bybilledet i dag, stammer fra genopbygningen efter branden. En af disse er købmandsgården i Nørregade 5 på matriklen nr. 205.

Bygherren

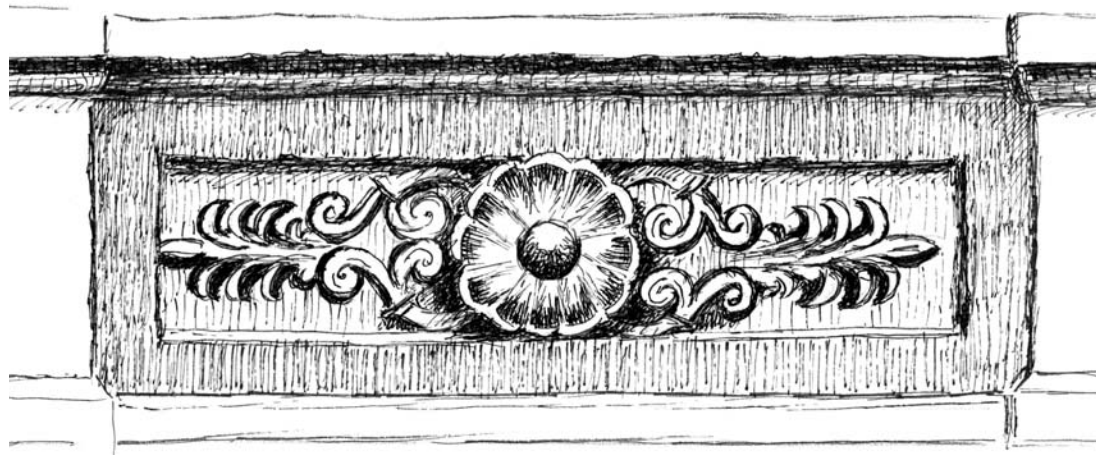
Købmand Benjamin Lindhardt er den første ejer af købmandsgården, der er registreret i de gamle tingbøger. Han lod den høje forbygning genopføre efter branden. 2 stokværk med hver 12 fag vinduer. I midtrisalitten en 5 alen bred og 16 alen dyb port ind i det store gårdrum. Størsteparten af købmandsgårdene fra denne periode blev tegnet af Nyborgs store bygmester Johan Jacob Encke. Man kan derfor formode, at det ligeledes er ham, der stod bag designet af den nyklassicistiske facade med løvehoveder og blomsterrosetter i Nørregade 5. Desværre foreligger der intet endeligt bevis herfor, eftersom ingen dokumenter eller tegninger er blevet bevaret gennem de mange senere ejerskift.

*“Løvehovedet”
vignette fra fa-
caden i Nørre-
gade tegnet af
Ejner Asbjørn
Jensen.*

Benjamin Lindhardt var eligeret borger i Nyborg d.v.s. udpeget blandt de bedste borgere til at sidde i byens styrelse. Denne form for bystyre dateres tilbage til 1661, og i Nyborg blev byen ledet af byfogeden samt 6 eligerede mænd. I 1797 indskrænkedes antallet til 4 eligerede. Også bygmester J. J. Encke var en af byens eligerede mænd.

I 1808, fire år før sin død, solgte Benjamin Lindhardt købmandsgården til Lindhardt Holgersen, som havde den i en lang årrække indtil 1830. Perioden var en af de mest turbulente i Danmarks historie med krise på krise, hvilket naturligvis ikke kunne undgå at påvirke den internationale handel i negativ retning. Først var der Englandskrigene fra 1807 til 1814, som betød at mange handelsskibe blev opbragt og dyrebare ladninger gik tabt, og dernæst indførte England stop for import af udenlandsk korn i 1815. Men den største ulykke af alle var statsbankerotten i 1813. Det er sandsynligvis af den grund, at der ikke blev opført flere bygninger på matriklen før i 1820'erne, da den store magasin-bygning på fire stokværk blev opført mod Nørrevoldgade - efter datidens målestok et imponerende bygningsværk.

*“Blomsterroset”
vignette fra facaden
Nørregade 5.*

Kruuse-dynastiet

Stamfaderen

Købmand Hans Kruuse, som overtog bygningerne i 1830, var en af byens store købmænd og stamfader til Kruuse-dynastiet, der havde stor indflydelse i Nyborg over flere årtier. Hans Kruuse blev født i Korsør i 1790 og bosatte sig i Nyborg i 1813. I sin ungdom tjente han en god skilling ombord på de danske kaperskibe under Englands-krigen. Pengene investerede han i hus og sejlmageri. Senere i 1817 købte han også købmandsgården på hjørnegrunden af Mellemgade, Nygade og Nørregade, hvorfra han drev handel med blandt andet træ og tømmer. Dette var starten på den senere "Nyborg Forenede Trælastforretninger".

Ved udgangen af 1820'erne havde Hans Kruuse opbygget et god forretning, hvilket sandsynligvis satte ham i stand til at købe købmandsgården i Nørregade 5. I 1847 solgte han Nørregade 5 til sin yngste søn, Wilhelm Kruuse, der samme år tog borger- skab som købmand og brændevinsbrænder. Ligesom sin fader og broder, Johan Kruu- se, opbyggede han en stor købmandsforretning med egne skibe på søen. Af brødrenes arbejdsfordeling kan man se, at Wilhelm skulle bestyre og have opsigtsamt føre regn- skab med butik samt grov- og tømmerhandelen. Kruuserne betegnes ofte som byens matadorer, da de var meget foretagsomme og fantastisk dygtige handelsmænd.

*Kruuse-skonner-
ten "Gefion" af
Nyborg. Bygget
1852 på skibs-
værftet i Nyborg.*

(Nyborg Museum)

*Købmand
Wilhelm Kruuse*

Den yngre søn

Wilhelm Kruuse besad flere fremtrædende og prestigefyldte poster: Ud over at have været medlem af Nyborg Byråd gennem en længere årrække, var han også svensk-norsk konsul gennem 30 år, og senere fra midtfirserne også engelsk konsul efter Johan Kruuses tilbagetræden.

Kendetegnende for Wilhelm Kruuse var hans evne til at læse de nye tider. I 1873 stiftede han således "Dampskibsselskabet Nyborg A/S" og med investeringer i de moderne dampskibe, udkonkurreredes hurtigt de mindre stabile sejlskibe. Kruusernes skibe hjembragte spændende og eksotiske varer fra både Vestindien, Sydamerika og Fjernøsten. Andre gange var lasten udvandrere til de nye kolonier i Australien, og andre gange igen noget mere dagligdags som dansk korn. Wilhelm Kruuse huskes vel nok bedst for at have været medstifter af Nyborg Handelsstandsforening, hvis formandspost han bestred fra starten i 1872 til 1884.

I 1866 havde Wilhelm Kruuse valgt at dele den forretning, som han nu drev alene. Selv beholdt han kul-, kalk- og trælastforretningen, mens de andre dele (korn og kolonial) solgtes til Købmand Carl Frederik Sørensen, der lejede sig ind i Købmandsgården i Nørregade. Man må formode, at resten af bygningerne er blevet opført under Kruusernes ejerskab, således at den nu bevarede rektangulære form omkring en langstrakt gård, har eksisteret fra omkring 1850'erne og derfor også ved C. Fr. Sørensens indflytning.

En farverig Personlighed

*Købmand
Konsul H. W.
Clausen.*

I 1874 blev købmandsgården solgt til storkøbmand Rasmus Suhr, der også ejede flere andre store ejendomme i Nyborg by. Efter hans død købtes købmandsgården i 1878 af bestyreren af den Suhrske forretning, Konsul Henrik William Clausen, der også var Rasmus Suhr's nevø. Som Suhr og Kruuse var Clausen en af byens mange dygtige storkøbmænd; han havde ved dygtighed og flid oparbejdet en stor korn-, foderstof-, og gødningsforretning, hvor han handlede med omegnens herregårde. I 1872 var han med til at stifte Handelsstandsforeningen, hvis formand han var i et år indtil sin tidlige død i 1885. Desuden sad han mange år i byrådet. At Konsul Clausen ikke altid har været en nem herre at omgås, får man en anelse om efter gennemlæsning af Clausen's nekrolog i Nyborg Avis, hvor der står at læse: *“Af Natur var Clausen velvillig og hjælpsom, men traadte nogen ham hindrende i Vejen, tog han let personlig Anstod af sin Modstander”*.

At han havde modstandere fremgår tydeligt af følgende indlæg i Nyborg Avis skrevet af Rasmus Suhrs ene svigersøn kaptajn L. Pontoppidan, der her tillader sig at sætte spørgsmålstegn ved konsul Clausens forretningsmetoder:

“I Aarene 1866-1875 har Konsul Clausen styret den R. Suhr'ske Forretning heri Byen og i den Tid ført stort Hus. Da Etatsraad Suhr saa dør i Efteraaret 1875, og Firmaet skal likvidere under Tilsyn af Etatsraaderne Holmblad og Liebe samt Grosserer Isberg, viser det sig, at Clausen er i Besiddelse af en temmelig stor Formue, der sætter ham i stand til at paabegynde en stor Forretning, kjøbe de fleste Suhr'ske Ejendomme, bygge en Gaard op, anskaffe sig Landauer, Kusk, og Liberi m.m. Dette stødte min Følelse; jeg kunde ikke indse andet, end at her maatte foreligge Mislighed eller Svindleri (...).”

Kilde: Nyborg Avis 3. marts 1882.

Kalkulations- og indkøbsbog

Dato		Varerne og fra hvem modtagne	Valuta		Kjømt		Fragt Pro + Skat Penge		Told	
1882		<u>F. W. Nyllsted Bordeaux</u>								
Septbr	18	2 Ckts St. Etienne 1878 ~	fr 454	.	329	15	22	57	94	.
	29	<u>Gohrn & Möller Hamburg</u>								
		5 L Perle Sago Netto 757 ~	M 125	15	111	25	11	36	31	64
		1 " " Tapioca Sago " 170 ~	" 30	67	27	27	2	55	7	11
		1 Ball Oponto Mandler " 185 ~	" 113	53	100	72	2	78	11	50
		25 " Anola do	" 17	04	16	73	"	38	1	57
		1 Ckts Sivawade Netto 36 1/2 ~	" 17	64	17	46	"	55	4	76
		20 Ckts Candis " 870 ~	" 300	70	267	47	13	05	121	62
		<u>Gohrn & Möller Hamburg</u>								
Octbr	6	1 L Java Caffee Netto 157 ~	M 82	35	73	20	2	33	17	37
	31	<u>Juan S. Durdon Port St. Mary</u>								
Aug		1/4 Ckts Pale very rich Sherry 173 1/2	L 6-5	.	113	57	12	32	27	35
		1/4 " Sherry 173 1/2	" 3-10	.	63	56	12	32	27	35
	28	<u>Carl Joh. Dangel's Cöln</u>								
Septbr		1/2 Ckts Mersteiner 78 ~ 108 1/2 rind. Loh	M 75	10	60	76	8	70	15	"
		1/2 " Geisenheimer 74 ~ 100 1/2 gr. Lakof. Cöln	" 107	37	95	44	8	70	15	"
		1/2 " Rauenheimer 74 ~ 102 1/2 rind. " do	" 144	27	128	26	8	70	15	"

Uddrag fra handelshusets ældste kalkulations- og indkøbsbog der dateres tilbage til 1866.

Den sidste Storkøbmand

*Købmand
Carl Frederik
Sørensen.*

Ved Konsul Clausens død i 1885 købte Carl Frederik Sørensen købmandsgården. C. Fr. Sørensen var født i Nyborg i 1837, og havde stået i lære i Nyborg hos en af byens andre købmænd. Senere opnåede han selv at blive - vel nok - den sidste i rækken af byens stor-købmænd. Ved sin død i 1897 efterlod han sig en omfattende og velkonsolideret virksomhed, der handlede med korn- og foderstoffer samt kolonialvarer, hvilket havde betydet, at han i mange år havde befundet sig på byens top-ti-liste over de højest beskattede borgere - de sidste ti år af sin levetid som en konstant nummer to eller tre.

C. Fr. Sørensen bestred flere bestyrelsesposter bl.a. i Landmandsbanken (senere Den Danske Bank) og Nyborg Handelsstandsforening. Desuden var han medopretter af Nyborg Cikorie Tørreri i 1888 og i en periode partner med Grosserer Drewsen i en isenkramforretning (forløberen for Drewsen & Nulleman). Han havde en fremtrædende plads i byens forretningsliv og i bl.a. Morten Korch's erindringsroman "Indenfor Voldene", der foregår i perioden fra 1890 til 1898, hvor Korch var i lære hos sin onkel i den nu nedrevne købmandsgård på hjørnet af Blegdamsgade og Stendamsgade, optræder C. Fr. Sørensen ganske kort i en sidebemærkning:

"Ved et Tilfælde gik C. F. Sørensen netop i dette Øjeblik forbi ude paa Gaden. Han var legemligt en Svækling, han var lille, mager og sygelig, han gik, som om han havde ondt i begge Fødderne, og som hvert Skridt voldte ham Besvær. Trods sin Skrobelighed regnedes han for et af de snildeste Hoveder blandt alle Købmænd paa Fyn" (s. 211).

Eftersom der er tale om en roman, skal beskrivelsen naturligvis tages med et vist forbehold, dog ved man, at C. Fr. Sørensen rent faktisk var lille og spinkel af bygning og døde allerede i 1897, men også at han var en meget dygtig købmand. I nekrologen i Nyborg Avis d. 8. Marts 1897 står der bl.a.: *“C. Fr. Sørensen var en selfmade Mand, og den store Indflydelse og betydelige Stilling han indtog, skyldtes udelukkende hans egen Ihærdighed og Dygtighed”*. Nekrologen afsluttes med følgende: *“C. Fr. Sørensen var en meget godgørende Mand i det skjulte. Han var en varm Fædrelandsven og en ivrig Bypatriot. Personlig var han en stille og beskedne Mand, der ikke yndede at træde frem”*. Ved C. Fr. Sørensens død blev forretningen overtaget af sønnen, Holger Johannes Sørensen, der var født i 1870. I 1902 overtog han også bygningerne. Desværre var H. J. Sørensen af en ganske anden karakter end faderen, og i 1904 blev han umyndiggjort og sat under værge. Værgerne varetog midlertidigt driften af forretningen.

Fotografi taget omkring 1890. Til venstre i billedet ses bogholder Frederik Nielsen med bowlerhat samt købmand C. Fr. Sørensen med høj hat og hustru.

Frederik Nielsen og efterfølgerne

*Købmand
Frederik Nielsen
(til venstre).*

*Købmand
Niels Christian
Nielsen
(i midten).*

*Købmand
Rasmus Nielsen
(til højre).*

Den 22. september 1905 melder samme Nyborg Avis med lettelse, at der nu er sikkerhed for, at købmandsgården drives videre med ny ledelse. Det er den mangeårige bogholder Frederik Nielsen, der har købt forretningen, for at drive den videre for egen regning. Dog lejer man sig stadig ind i de samme lokaler. Frederik Nielsen var født i 1850 og kom i lære i købmandsgården sandsynligvis allerede under Wilhelm Kruuse.

Gennem hele sit liv arbejdede han i Nørregade 5 og blev C. Fr. Sørensen en uvurderlig medarbejder. Efter købet fra H. J. Sørensen arbejdede han ihærdigt atter forretningen frem og koncentrerede sig om at opbygge en betydelig jernhandel. Frederik Niensens ældste søn, Niels Christian Nielsen, blev også udlært i købmandsgården i perioden 1897 til 1901, hvorefter han arbejdede både i Svendborg og i Sorø. I 1905 blev han igen ansat i sin faders virksomhed.

Ved Frederik Niensens død i 1910 overtog hans enke, Andrea Nielsen, driften af forretningen som hun i 1911 gav videre til sønnerne Niels Christian og Rasmus Nielsen. Sidstnævnte var oprindeligt manufakturuddannet og blev ved Frederik Niensens død kaldt hjem fra en stilling i Hamburg.

Første Verdenskrig bød på problemer. Varemangel og indkaldelser til militsen, som afbrød den daglige rytme, samt Landmandsbankens krise i 1923 overlevede købmandsgården imidlertid, og resten af mellemkrigsårene var rolige tider på trods af tredivernes depression.

Varelageret skiftede ikke synderligt. Kunderne kom stadig ind fra landet for at storhandle om lørdagen. Niels Christian og Rasmus Nielsen havde ved overtagelsen valgt at drive kolonial-, jern- og stålforretningen videre sammen under navnet Frederik Nielsens Eftf., men i 1932 blev forretningen delt. Niels Christian Nielsen overtog kolonialhandelen, mens Rasmus Nielsen drev jern- og stålforretningen videre under familienavnet. Korn og foderstof udgik helt, eftersom det ikke længere var attraktive varer, til gengæld optog man rør, vame og sanitet, og med dette varesortiment samt en stor personlig indsats fundamenterede Rasmus Nielsen virksomhedens fremtid. Købmandsgården havde Rasmus Nielsen købt allerede i 1915.

Niels Christian Nielsens kolonialafdeling blev videreført af sønnen Poul Wendelboe Nielsen, der i 1962 flyttede ud af købmandsgården til egne lokaler på Ellemosevej.

Niels Christian Nielsen sad i adskillige år i Handelsstandsforeningens bestyrelse. Rasmus Nielsen sad i bankrådet for Landmandsbanken, Nyborg, og i bestyrelsen for Foreningen af Jernhandlerne på Fyn og Jernhandlerne på Øerne. I adskillige år var han ligeledes kasserer i Købmændenes Arbejdsgiverforening i Nyborg.

Facaden mod Nørregade omkring 1920. I butikken til venstre kunne man købe kolonialvarer. Til højre var stobegodsudsalget.

En hædersmand

*Direktør
Mogens Nielsen*

Som det var sædvane kom også næste generation i købmandslære. Niels Christian Nielsens søn, Frederik Nielsen, kom i lære i 1927, og i 1934 kom også Rasmus Nielsens mellemste søn, Mogens Nielsen, i lære i familievirksomheden. Efter faderens tidlige død i 1949, hvor Rasmus Nielsens enke Marie Nielsen arvede både bygninger og forretning, blev Mogens Nielsen den daglige leder af virksomheden og senere i 1953 direktør, da virksomheden overgik til aktieselskab. I 1971 overtog Mogens Nielsen posten som hovedaktionær efter Marie Nielsens død.

Det var vanskelige tider, da Mogens Nielsen i en ung alder overtog ledelsen af virksomheden. I efterkrigstiden var der behov for næsten alt, men kun meget lidt var at købe og sælge. Imidlertid udviklede VVS sig stærkt, og den fremsynede Mogens Nielsen så mulighederne. For at skaffe den nødvendige plads påbegyndtes en gennemgribende istandsættelse og modernisering af købmandsgården. Med flid og stor dygtighed arbejdede Mogens Nielsen virksomheden op til en tidssvarende forretning. Da han kom i lære i 1934, var der 5 ansatte inkl. den ny lærling og Mogens Nielsens far, købmanden. I 1977 var der 36 ansatte fordelt på VVS engrosafdeling, grovvareafdeling med stål, butik med værktøj og butik med beslag og isenkram.

På mange områder var Mogens Nielsen igangsætter. Uden for virksomheden fik mange gavn af hans store arbejdskraft og fremsynethed. Han var medstifter af Grossistsammenslutningen af 1956 - det senere Rør og Armaturimport A/S, hvis bestyrelsesformand han blev i en årrække. Medstifter og senere formand for Nyborg Erhvervsråd, kasserer i Handelsstandsforeningen, initiativtager og formand for Nyborg Industrihuse, kasserer i Arbejdsgiverne ved Nyborg Havn, bestyrelsesmedlem for Jernhandlerne på Fyn, Jernhandlerne på Øerne og medlem af Den Danske Banks repræsentantskab.

Under besættelsen varetog Mogens Nielsen sideløbende med købmandsarbejdet et helt andet job. I 1944, på opfordring fra Fynsledelsen påbegyndte og fuldførte han genopbygningen af modstandsbevægelsen i Nyborg og på Østfyn. I den resterende del af besættelsen var Mogens Nielsen modtage- og sabotagechef samt medlem af byledelsen.

*21. maj 1945.
Borgermøde ved
Nyborg Slot.
Mogens Nielsen,
byledelsen, orien-
terer om mod-
standsbevægelsens
arbejde.*

Den nuværende Generation

*Direktør
Ulrik Nielsen*

Fjerde generation af købmandsslægten Nielsen, sønnerne Ulrik og Gorm Nielsen, kom traditionen tro i lære i virksomheden i henholdsvis 1964 og 1967. Ulrik Nielsen arbejdede senere et år i London, og i 1969 kom han tilbage til virksomheden og fik stilling som prokurist med ansvar for personale og markedsføring. Ledelsesopgaverne blev delt ud, og Ulrik Niensens hustru, Inge, overtog den daglige administrative og økonomiske styring af virksomheden.

Gorm Nielsen blev videreuddannet på Handelshøjskolen i København og indtrådte i 1979 atter i virksomheden med ansvar for indkøb. Trekløveret arbejdede systematisk på at modernisere arbejdsfunktionerne i handelshuset.

Skiftet til fjerde generation blev muligt i 1984 efter, at de resterende familieaktier, som havde tilhørt Mogens Niensens to brødre, Kaj Børgen og Henning Nielsen, var købt tilbage. I 1986 blev direktør Ulrik Nielsen eneaktionær efter Gorm Niensens alt for tidlige død samme år.

Virksomheden fortsatte sin udvikling i særdeleshed inden for værktøjssektoren, hvor man fokuserede på industri og håndværk. Også under Ulrik Niensens lederskab gik virksomheden nye veje med blandt andet opstarten af indkøbsforeningen Værktøjsgruppen 89 (1989, 17 grossister) og importfirmaet Tool-Trade (1990, 6 grossister). I begge tilfælde blev administrationen varetaget af FNE's medarbejdere.

Ulrik Nielsen så tidligt mulighederne i brobyggeriet på Storebælt og etablerede kontakterne til de mange entreprenører. De forskelligartede vareleverancer og arbejdsopgaver blev meget udviklende for hele virksomheden.

I år 2000 igangsatte Inge og Ulrik Nielsen et helt nyt tiltag – arbejdsbeklædning, profiltøj og funktionelt fritidstøj. Aktiviteten var vendt mod business-to-business markedet. Da FNE også rådede over butiksarealer mod gågaden Nørregade, blev afdelingen suppleret med en stor detailbutik. Beklædning blev efter få år en væsentlig del af virksomhedens handelsprofil.

Også uden for Handelshuset har Ulrik Nielsen engageret sig. Han har været kasserer i Handelsstandsforeningen, var medstiftende kasserer og formand for Handelsstandens Aktivitetsafdeling, formand for indkøbsforeningen Værktøjsgruppen 89, i bestyrelsen for Rør & Armaturimport A/S, direktør for Tool-Trade import-export ApS, formand for AHTS Østfyn og i forretningsudvalget for Østfyns Erhvervsråd. P.t. er Ulrik Nielsen medlem af Danske Banks repræsentantskab, i bestyrelsen for Associated Danish Ports A/S og i Nyborg Byråd valgt for Det Konservative Folkeparti.

Fotografi taget i anledning af FNE's 75 års jubilæum i 1980. Fra venstre ses: direktør Mogens Nielsen med sønnerne nuværende direktør Ulrik Nielsen og prokurist, Civil økonom Gorm Nielsen.

Frederik Nielsens Eftf. Nyborg A/S' s bomærke siden 1969.

Anekdoter gennem 100 år

1934,
Mogens Nielsen
Johannes Chri-
stensen

Af anekdoter fra dagliglivet i Handelshuset kan fortælles mange.

Her er nogle få, fortalt af 3, der i et helt liv aldrig slækkede på arbejdsindsatsen for virksomheden: Repræsentant Johannes Christensen (i lære i 1912), Købmand Mogens Nielsen (i lære i 1934) og købmand Ulrik Nielsen (i lære i 1964).

Vinkyperiet (J.C.)

“Da Robert rejste, fik vi en ny Lærling, og jeg rykkede op i en Række højere, og saa gik det løs med mere ansvarsfulde Ting bl.a. Vinkyperiet: Vi forskar selv Rom-Extrakt-Arraks Punch samt Bitter - hvad jeg dog ikke naaede at være med til at koge. Vi importerede selv Jamaica Rom, Fransk Cognac, Hollandsk Genever og Portvin (Morgan Brothers), men Essenserne fik vi fra anden Side her i Landet. Opskriften paa Rom er saa indgroet, at jeg kan huske den endnu otteogfyrre Aar efter, at jeg forskar en Tønde: Vi brugte 112 Potter destilleret Vand, 90 Potter 95% Vinsprit, 42 Potter Jamaica Rom, 1 Pund Kingston Romessens, 1 Pund Rom-aroma, 1 Pund afkogt The samt 1 Pund stødt Melis og Vinkulør.”

Første Verdenskrig (J.C.)

“Krigen (1914-18) vendte op og ned paa mange Ting og især Hestehandelen: Jeg har oplevet flere Gange, at en Mand har forlangt et Beløb for sin Hest, blev taget paa Ordet og maatte lade Vognen blive staaende og tage Toget hjem.

Naar Hestehandler Skov og Carl Sørensen fra Vejle var her, saa var der Liv i Handelen, og bagefter var der Champagne i Skænkestuen, og det gode Forhold med at hjælpe Konerne ned fra Agestolen gled lidt i Baggrunden.”

Kornlagrene (J.C.)

“Vi modtog dengang Tiendekorn, som var en Afgift til Kirkerne, og vi afregnede saa med Menighedsraadene. Vi havde ogsaa Statslagre af Mel og Korn, og Statens Tilsynsførende var en meget striks Herre: Hvis han saa et Visitkort fra en Kat i Korndyngen saa vankede der, men det var ikke til at undgaa. Og lige saa snart vi saa ham i Farvandet for enten Christian Tarp eller jeg ned og gik Lofterne igennem og fjernede det, der ikke maatte være, og han var meget tilfreds.”

Skænkestuen (J.C.)

“Korn modtog vi bl.a. fra Ørbækklunde, og naar Vognene var der med Korn, var der Travlhed. Karlene spiste deres Mellemmad i forreste Skænkestue, og der gled adskillige Klukflasker Brændevin ned. Det var gratis, og imens blev Vognen læsset af, men de naaede kun een Tur om Dagen med Vognen. Kun naar det skete, at Godsejer Lange kom her ind samtidig i sin Karet, saa kom der lidt mere Fart over dem, og vi Drengene stillede øjeblikkelig og lukkede op for Herskabet - det gav ti Øre.”

Datidens kummerlige boligforhold (J.C.)

“I perioden op til første verdenskrig boede lærlingene i købmandsgaarden og spiste hos købmanden. Rummene, der var stillet til raadighed, var yderst primitive. Bl.a. det paa lager C1, som var lavet af brædder med puds og ikke over 10 m² - utroligt nok kunne der presses en kakkellovn, to senge, et bord med to stole samt et skab ind. Der var ingen vinduer og lyset bestod af en petroleumslampe. Toilettet var et gammeldags das i gaarden, som alle benyttede. Tjenestepigerne havde det lidt bedre. Deres værelser laa under taget og havde baade kvist, kakkellovn og en pænere servante. De boede ogsaa gerne to sammen og havde deres egen toilets vand paa loftet ved siden af”.

Betalingsbetingelserne (M.N.)

“Smedene havde kontrabog, gerne i rød farve. De fik ikke sendt faktura, men indleverede hver maaned deres bog og fik indført, hvad de havde købt. Kreditten var tre maaneder og i særlige tilfælde seks maaneder, og disse kunder stillede altid den 11. juni og 11. december og lagde hele beløbet paa bordet - det var en æressag! Mange kunder taalte ikke at se en faktura, de troede det var en rykker.”

Risikofyldt arbejde (M.N.)

“Før 1930 tappede man selv meget paa flasker som for eksempel saltsyre, salmiak, blegvand, og petroleum. Det foregik fra tanke eller store glasballoner efter den yderst primitive hævert metode, hvor man selv suger i slangen - saa det var med at være hurtig! Det var et anstrengende arbejde, og saa skulle flaskerne altid renses paa flaskerensmaskinen inden”.

Smarte købmandshjerner (M.N.)

“Under sidste verdenskrig blev der mangel paa raavarer - det gjaldt saa om at finde ud af, hvad der gav det bedste afkast. Et mindre parti 1 mm sorte jernplader lod vi forarbejde til stegepander, og det gav en fortjeneste, der var 4-5 gange mere end paa pladerne alene. Et større parti smaa sten til gastændere blev pakket i 3 stk. poser til 25 øre, det var der jo tid til dengang, og gav et afkast paa flere hundrede procent”.

2 kasser sportsartikler til disponent Nielsen (M.N.)

“I juni 1944 kom per fragtgods fra København to kasser sportsartikler, 156 kg., til Mogens Nielsen, Nørregade 5 - ret naturligt skulle man tro p.g.a. idrætten. Indholdet var dog af en ganske anden type: 12 svenske maskinpistoler, 10 pistoler, plastisk sprængstof, detornatorer, tidsblyanter og diverse lunter. Afsenderen var ganske ukendt”.

1922
*Kundeparkering
i købmandsgår-
den på “lang
lørdag”.*

200 kg talkum (U.N.)

Som leverandør til Vestbroen løste FNE mange forskelligartede opgaver.

Fra den første dag var vi enige om, at vi aldrig sagde nej til ESG uanset hvad de spurgte på. En dag kl. 10 ringede de og bestilte 200 kg talkum til levering samme dag kl. 14.00, hvor et hold engelske dykkere skulle inspicere fundamenterne til bropillerne. FNE's medarbejdere ringede til materialisten i Nyborg, som havde nogle 100 gr. dåser med babytalkum på lager. Det hjalp jo ikke meget. Ulrik Nielsen for af sted mod Odense medbringende FNE's netop indkøbte bærbare telefon til den formidable sum af kr. 17.000 (det kostede de dengang). Indkøberne ringede hid og did - og det lykkedes at finde en sæk hér og en sæk dér.

Efter at have kørt alt hvad "remmer og tøj kunne holde og det halve Fyn rundt" holdt FNE's bil kl. 13:50 ved ESG's hovedport med 200 kg talkum. ESG's eneste bemærkning ved modtagelsen: "Det var I godt nok længe om".

700 sylteglas (U.N.)

700 sylteglas til levering med det samme! Ordren kom igen fra ESG, der i laboratoriet skulle bruge glassene til jordbundsprøver. Vi ringede til marmeladefabrikken: "Den gamle Fabrik" i Frørup. En lastvogn frem og tilbage og kort tid efter stod der 700 glas (tomme) hos ESG.

Forespørgslen der gik verden rundt (U.N.)

"200 tons hvide bomuldsklude af bedste kvalitet". Forespørgslen kom atter fra ESG. Genbrugscentre i Danmark og Sverige meldte helt pas. ESG havde spurgt flere mulige leverandører, og den store forespørgsel gik verden rundt. Vores forespørgsel endte i Indien. Ingen kunne levere. Tingene faldt dog på plads, da det viste sig, at en kommafejl havde indsneget sig i forespørgslen. Der skulle kun bruges 200 kg - og det leverede FNE uden problemer nogle få dage efter.

Gribearm til Rhodesia (U.N.)

I nogle år havde FNE forhandling og import af magnetboremaskiner og hulbor, der kunne klare specialstål. Fra Pihl og Søn A/S kom en forespørgsel på en maskine samt en gribearm, der skulle kunne holde maskinen fast på en ældre type jernbaneskinne i Rhodesia (nuværende Zimbabwe).

FNE kontaktede den engelske boremaskinefabrikant, der igen kontaktede British Rail som havde leveret den originale skinne til Rhodesia. Efter gamle skinne tegninger blev der nu fremstillet en gribearm. Og måneden efter, langt inde i Rhodesia passede det hele sammen.

Hønsfarm i Sudan (U.N.)

"Kan I levere værktøj og maskiner til en hønsfarm i Sudan?" Forespørgslen kom fra Det Danske Spejderkorps. "Selvfølgelig" sagde vi. Det endte med, at den store ordre blev leveret to gange, idet den første leverance blev røvet nogle få kilometer fra byggepladsen i Sudan.

De daglige leverancer og det effektive teamwork (U.N.)

Af anekdoter kan der skrives mange, både morsomme, besynderlige og udfordrende. De huskes - og historierne bliver som bekendt aldrig dårligere som tiden går.

Til gengæld går dagligdagen ofte i glemmebogen. Hvem husker de store ordrer, der effektivt og uden stop går hele vejen igennem systemet fra ordren modtages til fakturaen udskrives. Eller de daglige komplekse ordrer, der uden problemer lander på kundens adresse som aftalt - og det på trods af ofte halve beskeder, periodevis nedbrækning af materiel, software der går i sort, fravær i medarbejderstaben, eller en masse andre udfordringer, der kan opstå i løbet af en almindelig arbejdsdag.

Kunden tager med rette rigtige og præcise leverancer som en selvfølge. Det er hele virksomhedens nerve og professionalisme at få logistikken til at fungere optimalt hver eneste dag, og i FNE bestræber vi os konstant på at leve op til vores motto: "Troværdighed - flid - høj kvalitet".

Læringlevilkår

	1912 Repræsentant Johannes Christensen 	1934 Købmand Mogens Nielsen 	1964 Købmand Ulrik Nielsen 	1996 FNE's seneste lærling
Arbejdstid Man. - tors. Fredag Lørdag	06.30 - 20.00 06.30 - 22.00* 06.30 - 22.00*	07.00 - 18.00 07.00 - 20.00 07.00 - 20.00	07.00 - 17.00 07.00 - 20.00 08.00 - 12.00	07.30 - 15.45 07.30 - 14.00 fri
Handelsskole	4 dage / uge kl. 19.00 - 21.45 i 2 år	4 dage / uge kl. 19.00 - 21.45 i 2 år	2 dage / uge kl. 15.00 - 18.00 i 2 år	Min. 1 år for læretiden
Læretid	4 år	4 år	3 år	2 år
Løn	Drikkepenge, kost og logi samt lidt til fornødenheder	Kr. 25,- / måned	Kr. 350,- / måned	Kr. 7.183,- / måned
Bolig	På deleværelse i købmands- gården	Hjemme (2. sal køb- mandsgården)	Hjemme (1. sal køb- mandsgården)	Hjemme
Ferie	Kun fri på forespørgsel	8 dage / året	3 uger / året	5 uger / året
Alder v/start	14 år	16 år	18 år	19 år

(*) Sidste varer bragt ud kl. 21.00.